GENESIS

1 *Hemel en aarde worden geschapen*
1 In het begin schiep God de hemel en de
aarde.
2 De aarde was onherbergzaam en ver-
laten. Een watervloed bedekte haar en
er heerste diepe duisternis. De wind
van God joeg over het water.
3 Toen zei God: ‘Er moet licht zijn!’ En er
4 was licht. God zag hoe mooi het licht
was en hij scheidde het licht van de duis-
5 ternis. God noemde het licht dag en de
duisternis nacht. Het werd avond en het
werd ochtend, één dag was voorbij.
6 Toen zei God: ‘Er moet in het water
een koepel zijn die de watermassa’s
7 scheidt.’ Zo gebeurde het ook: God
maakte een koepel over de aarde en
scheidde zo het water onder de koepel
8 van het water erboven. De koepel noem-
de God hemel. Het werd avond en het
werd ochtend, de tweede dag was voor-
bij.
9 Toen zei God: ‘Al het water onder de
hemel moet naar één plaats stromen,
zodat een deel van de aarde droogvalt.’
10 En zo gebeurde het. Het drooggevallen
gebied noemde God land en het samen-
gestroomde water zee. En God zag hoe
11 mooi het was. ‘Er moet veel groen op
het land komen,’ zei hij, ‘planten die
zaad vormen en bomen die vruchten
12 dragen.’ En zo gebeurde het. Er kwam
veel groen op, allerlei zaadgewassen en
vruchtbomen. En God zag hoe mooi het
13 was. Het werd avond en het werd och-
tend, de derde dag was voorbij.
Toen zei God: ‘Er moeten lichten ko- 14
men aan de hemelkoepel om de dag
van de nacht te scheiden, om de feestda-
gen aan te geven en het verloop van da-
gen en jaren. Zij zullen aan de hemel- 15
koepel staan om de aarde licht te ge-
ven.’ En zo gebeurde het: God maakte 16
de beide grote lichten, de zon om over
de dag te heersen en de maan om over
de nacht te heersen; ook maakte hij de
sterren. God gaf hun een plaats aan de 17
hemelkoepel om de aarde te verlichten,
om dag en nacht te beheersen, het licht 18
van de duisternis te scheiden. En God
zag hoe mooi het was. Het werd avond 19
en het werd ochtend, de vierde dag was
voorbij.
Toen zei God: ‘Het water moet vol le- 20
ven zijn, laat het krioelen van dieren! En
boven de aarde, langs de hemelkoepel,
moeten vogels vliegen.’ God schiep de 21
grote zeedieren en alles wat er maar in
het water leeft; het krioelde van de die-
ren. Ook schiep hij de vogels. En God zag
hoe mooi het was. God gaf hun zijn 22
zegen en zei: ‘Breng veel jongen voort,
laat het water van de zee vol leven zijn
en het land vol vogels.’ Het werd avond 23
en het werd ochtend, de vijfde dag was
voorbij.
Toen zei God: ‘Op het land moet leven 24
ontstaan: tamme en wilde dieren, grote
en kleine.’ En zo gebeurde het: God 25
maakte allerlei wilde en tamme dieren,
grote en kleine. En God zag hoe mooi
het was.

1:2 *De wind van God joeg over het water*: de chaos en de afwezigheid van leven op de aarde worden beklemtoond. Aangezien het Hebreeuwse woord voor ‘wind’ eveneens ‘geest’ betekent, vertaalt men ook *De geest van God zweefde ...* Sommigen vatten de woorden ‘van God’ op als een superlatief en stellen dan de vertaling *Een zeer sterke wind* voor.

1:3-31 De eerste drie dagen (1:3-13) corresponderen inhoudelijk met de daaropvolgende drie (1:14-31). Vergelijk de eerste en de vierde dag (*licht*: 1:3-5, 14-19), de tweede en de vijfde dag (*water, hemel*: 1:6-8, 20-23), en de derde en de zesde dag (*land*: 1:9-13, 24-31).

1:5 *één dag was voorbij*: men liet de dag beginnen met het vallen van de avond. De tekst gaat ervan uit dat de afwisseling van dag en nacht niet afhankelijk is van de schepping van de zon.

1:7 *een koepel over de aarde*: men stelde zich de aarde voor als een platte schijf land, omgeven door water en rustend op zuilen in het water (vergelijk Job 38:4-6; Psalm 104:5-6; Spreuken 8:29). Boven de aarde stond de hemelkoepel, waaraan de hemellichamen bevestigd waren en waaruit door openingen regen kon vallen.

1:22 *zijn zegen*: zie Woordenlijst bij *Zegenen*.

26 Toen zei God: 'Laten we mensen ma-
ken! Mensen die ons evenbeeld zijn, die
op ons lijken. Zij zullen zeggenschap
hebben over de vissen in de zee, over
de vogels in de lucht, over de dieren
op het land, de tamme en de wilde, de
27 grote en de kleine.' God schiep de mens
als het evenbeeld van zichzelf. Hij schiep
28 de mens: man en vrouw. God gaf hun
zijn zegen en zei: 'Breng veel nakome-
lingen voort om de aarde te bevolken.
Jullie moeten de aarde aan je onderwer-
pen, je krijgt zeggenschap over de vis-
sen in de zee, over de vogels in de lucht,
29 over alle dieren op het land.' Hij voegde
eraan toe: 'Jullie mogen het zaad van
alle planten op de aarde, de vruchten
30 van alle bomen eten. Maar de vogels
en de dieren op het land, de grote en
de kleine, geef ik gras en bladeren als
31 voedsel.' En zo gebeurde het. God keek
naar alles wat hij gemaakt had, het was
erg mooi. Het werd avond en het werd
ochtend, de zesde dag was voorbij.

2 Zo werden de hemel en de aarde vol-
2 tooid, en alles wat zij bevatten. Op de
zevende dag was God klaar met alles
wat hij gemaakt had, op de zevende
3 dag hield hij op met al zijn werk. God
gaf de zevende dag zijn zegen en maak-
te er een bijzondere dag van. Want op
die dag, toen hij zijn schepping voltooid
had, hield hij op met al zijn werk.
4 Dit is de geschiedenis van de hemel en
de aarde. Zo heeft God ze geschapen.

De tuin van Eden

Toen God, de Heer, aarde en hemel ge-
maakt had, was er op de aarde nog geen 5
enkele struik, er groeide niet één gewas.
Want hij had het nog niet laten regenen
op de aarde. Ook was er niemand die de
bodem zou kunnen bewerken. Maar een 6
damp steeg uit de aarde op, de hele
aardbodem werd vochtig. Toen vormde
God, de Heer, uit het stof van de aard- 7
bodem de mens en blies hem de levens-
adem in de neus. En zo kwam de mens
tot leven.
In Eden, in het oosten, legde God, de 8
Heer, een tuin aan en plaatste daar de
mens die hij gevormd had. Hij liet er 9
allerlei mooie bomen met heerlijke
vruchten groeien. In het midden van
de tuin stonden twee bomen: de vruch-
ten van de ene boom konden de mens
het eeuwige leven geven, die van de an-
dere boom inzicht in goed en kwaad.
In Eden lag ook de bron van de rivier 10
die de tuin van water voorzag. Deze ri-
vier splitste zich buiten de tuin in vier
armen. Van deze rivieren heet de eerste 11
Pison; deze stroomt om het hele land
Chawila heen, het land waar goud ge-
vonden wordt. Zuiver goud vindt men 12
er en ook kostbare hars en onyxstenen.
De tweede heet Gichon; deze stroomt 13
om het hele land Nubië heen. De derde, 14
die Tigris heet, stroomt ten oosten van
Assur. De vierde tenslotte is de Eufraat.
God, de Heer, plaatste de mens in de 15

1:26 *Laten we ... maken*: het meervoud wordt door sommigen opgevat als een majesteitsmeervoud: God overlegt met zichzelf. Anderen menen dat God spreekt tot de leden van het hemelse hof.

1:26,27 *evenbeeld*: zie voor de bijzondere positie van de mens tegenover de andere schepsels ook Psalm 8:6-9.

1:28 *onderwerpen*: om de bedreigingen van de natuur het hoofd te bieden.

1:29 *het zaad ... de vruchten*: vegetarisch voedsel wordt wel beschouwd als een kenmerk van het leven van de eerste mensen. Vergelijk 9:3 voor het eten van vlees.

2:2,3 *de zevende dag*: zie Woordenlijst bij *Sabbat*.

2:7 *aardbodem ... mens*: in het Hebreeuws is de relatie tussen de mens en de aardbodem onderstreept door het gebruik van een woordspeling: 'mens', *adam* naast 'aardbodem', *adama*.

2:8 *Eden*: de naam betekent mogelijk 'lusthof'. Sommigen menen dat een deel van het oude Sumerië is bedoeld. Zie ook Woordenlijst bij *Paradijs*.

2:9 *inzicht in goed en kwaad*: kennis die alleen aan God is voorbehouden (zie 2:17).

2:10-14 De namen van de rivieren en de landen verwijzen waarschijnlijk naar gebieden die in de oudheid algemeen bekend waren: Arabië (Pison, Chawila), het noordoostelijke deel van Afrika (Gichon of de Nijl, Egypte en Nubië) en Mesopotamië (Tigris, Eufraat). De rivierarmen zijn niet alle precies op de kaart aan te wijzen.

2:15 *de mens in de tuin*: de mens wordt aangesteld als hovenier die voor de tuin van God moet zorgen en als beloning mag eten van de opbrengst. Een aangelegde tuin gold als kostbaar en moest beschermd worden, ook tegen dieren die op de vruchten afkomen.

tuin van Eden om die te bewerken en te
16 onderhouden. Hij zei tegen de mens: 'Je
17 mag eten van alle bomen in de tuin, al-
leen niet van de boom die inzicht geeft
in goed en kwaad. Wanneer je daarvan
eet, zul je sterven.'
18 'Het is niet goed,' dacht God, de Heer,
'dat de mens alleen is. Ik zal iemand ma-
ken die bij hem past, die naast hem kan
19 staan.' Uit aarde vormde hij alle dieren
op het land en alle vogels in de lucht. Hij
bracht ze bij de mens om te zien hoe die
ze zou noemen; elk dier zou de naam
20 krijgen die de mens hem gaf. Toen gaf
de mens namen aan alle tamme dieren,
alle vogels en alle wilde dieren. Maar
God, de Heer, kon niemand vinden die
bij de mens paste, die naast hem zou
21 kunnen staan. Daarom liet hij de mens
in een diepe slaap vallen en nam toen
een van zijn ribben weg. De plaats waar
de rib had gezeten, bedekte hij met
22 vlees. Van de rib maakte hij een vrouw
23 en bracht haar bij de mens. Toen zei de
mens:

'Eindelijk een mens als ik,
hetzelfde vlees, hetzelfde bloed;
zij hoort bij mij,
want uit mij is zij genomen.'

24 Daarom zal een man zijn vader en
moeder verlaten en zich hechten aan
zijn vrouw, zij zullen één zijn.
25 Beiden waren zij naakt, de man en zijn
vrouw, en zij schaamden zich niet voor
elkaar.

3 *De ongehoorzaamheid van de mens*

1 De slang was het slimste dier dat God, de
Heer, gemaakt had. Hij zei tegen de
vrouw: 'God heeft zeker gezegd dat jul-
lie van geen enkele boom in de tuin de
vruchten mogen eten?' De vrouw ant- 2
woordde: 'We mogen van alle bomen
in de tuin eten, behalve van de boom 3
in het midden van de tuin. God heeft
gezegd dat we die boom zelfs niet mo-
gen aanraken, want anders zouden we
sterven.' Maar de slang zei: 'Sterven? Je 4
zult helemaal niet sterven! Integendeel, 5
God weet dat jullie de ogen open zullen
gaan zodra je ervan eet. Dan zul je aan
hem gelijk zijn en inzicht hebben in
goed en kwaad.' De vrouw zag dat er 6
heerlijke vruchten aan de boom hingen.
Ze zagen er aanlokkelijk en veelbelo-
vend uit: door ervan te eten zou je ver-
standig kunnen worden! Daarom plukte
ze wat vruchten van de boom en at er-
van; ook gaf ze wat aan haar man en hij
at er eveneens van. Toen gingen hun de 7
ogen open, ze ontdekten dat ze naakt
waren. Daarom bonden ze vijgenblade-
ren om hun heupen.
Bij het opsteken van de avondwind ho- 8
orden ze God, de Heer, door de tuin lo-
pen en zij verborgen zich voor hem tus-
sen de bomen. God, de Heer, riep de 9
mens: 'Waar ben je?' 'Toen ik u in de 10
tuin hoorde,' antwoordde de man,
'werd ik bang, omdat ik naakt ben.
Daarom heb ik me verborgen.' 'Wie
heeft je verteld dat je naakt bent?' vroeg 11
hij. 'Heb je soms de vruchten gegeten
van de boom die ik je verboden had?'
'De vrouw die u mij gegeven hebt,' ant- 12
woordde de man, 'die heeft mij van die
vruchten laten eten.' Toen vroeg God, 13
de Heer, aan de vrouw: 'Waarom heb

2:17 *zul je sterven*: de straf houdt volgens sommigen in dat de mens die het gebod van God negeert, zal worden gedood. Anderen menen dat de mens voor straf een sterfelijk wezen wordt. In ieder geval sterven Adam en Eva pas honderden jaren later.

2:20 *Toen gaf de mens namen*: het geven van namen werd beschouwd als een teken van macht.

2:23 *vlees ... bloed*: in het Hebreeuws 'been' en 'vlees', ter aanduiding van diepe verbondenheid of van familieverwantschap. Vergelijk Rechters 9:2.
want uit mij is zij genomen: in het Hebreeuws is hier een woordspeling gemaakt met 'vrouw', *isja*, en 'man', *isj*.

2:24 *zij zullen één zijn*: vergelijk Matteüs 19:4-6; Marcus 10:2-9; 1 Korintiërs 6:16; Efeziërs 5:31.

3:1 *het slimste dier*: vanwege het verwisselen van de huid werd de slang in de oudheid een symbool voor het leven dat zich herstelt en vernieuwt. Het vernieuwen van de huid associeerde men met kennis van het geheim van het leven. Later heeft men deze slang met de duivel of Satan vereenzelvigd (zie Openbaring 12:9 en 20:2), omdat hij de mens tot zonde verleidde en van God vervreemdde.

je dat gedaan?' 'De slang heeft me be-
drogen,' antwoordde ze, 'daarom heb ik
ervan gegeten.'
14 Toen zei God, de Heer, tegen de slang:
'Omdat je dit gedaan hebt,
zul je vervloekt zijn:
alle dieren zullen je schuwen,
de tamme en de wilde.
Op je buik zul je kruipen,
stof zul je eten,
je leven lang.
15 Vijandschap zal er zijn
tussen jou en de vrouw,
tussen al jullie nakomelingen:
zij zullen jouw kop vertrappen,
jij zult hen in de hiel bijten.'
16 Tegen de vrouw zei hij:
'Zwaar zal ik je zwangerschap maken,
met pijn breng je kinderen ter wereld.
Verlangen zul je naar je man,
hij zal je heerser zijn.'
17 Tegen de man zei hij:
'Naar je vrouw heb je geluisterd,
gegeten heb je van de boom
die ik je verboden had.
Daarom zal de grond vervloekt zijn:
zwoegen moet je
om ervan te kunnen eten,
je leven lang.
18 Dorens en distels zullen op je akker
groeien,
wilde planten zul je eten.
19 Je zult je in het zweet moeten werken
voor je dagelijks brood
tot je terugkeert in de aarde,
want daaruit ben je genomen;
uit stof ben je gemaakt
en stof zul je weer worden.'
20 De man noemde zijn vrouw Eva: Le-
ven, omdat zij de moeder van al het
21 menselijke leven is geworden. God, de
Heer, maakte kleren van dierenhuiden
voor de man en zijn vrouw en deed
hun die aan. Toen dacht hij: 'De mens 22
is aan ons gelijk geworden, hij heeft nu
inzicht in goed en kwaad. Ik wil verhin-
deren dat hij ook nog de vruchten van
de levensboom plukt. Want als hij die
eet, zal hij voor altijd leven.' Daarom 23
stuurde God, de Heer, hem weg uit de
tuin van Eden om de grond te gaan be-
werken waaruit hij gemaakt was. Hij 24
joeg de mens weg en stelde aan de oost-
kant van de tuin van Eden wachters op
en een vlammend zwaard dat flitsend
heen en weer schoot. Zo kon geen mens
meer bij de levensboom komen.

3:14 *vervloekt*: mensen, dieren of dingen die vervloekt zijn, worden op allerlei manieren door onheil getroffen. Vergelijk 3:17; 4:11-14.

3:15 In de christelijke traditie is de tekst opgevat als een verwijzing naar de strijd tussen Christus of Maria en de duivel. Vergelijk Openbaring 12:13-17.

3:22 *aan ons gelijk*: zie voor het meervoud de aantekening bij 1:26.

Bible in Today's Dutch, annotated edition
1e druk NBG 780-781/10M-98